

Životné prostredie

revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia

Roč. XXXII

3/1998

Obsah

M. Kyselka: Program obnovy českého venkova, jeho tradície a súčasnosť	117
P. Gajdoš: Dedinské sídla – ich sociálne problémy a rozvojové možnosti	122
A. Kršáková: Program obnovy dediny na Slovensku	127
M. Šarafín: Architektonická obnova dediny	131
S. Buchta: Sociálno-ekonomická charakteristika slovenského vidieka podľa kritérií OECD	135
M. Čičo, E. Sabadošová: Sakrálne objekty v životnom prostredí vidieka	139
Z. Izakovičová, M. Moyzeová, M. Círanová: Priestorová diferenciácia obyvateľov Slovenska podľa náboženského vyznania	143
Z. Bedrna: Trofizmus a aberácia pôdy v životnom prostredí	147
Regióny	
V. Hrdina: Perspektívy rozvoja Bratislavského kraja	150
Tribúna	
E. Dohňanská, M. Šajtlava: Slovenský vidiek a jeho súčasné problémy	154
J. Pašiak: Hodnoty vidieka?	155
Kontakty	
V. Körnerová: Program obnovy dediny potrebuje úspešné slovenské príklady	157
J. Kruml: Spolek pro obnovu venkova v ČR	160

Obnova vidieka

Vidiek sa stáva oprávneným osobitným objektom vedeckého záujmu, vidiek je životným prostredím človeka pôdy. Tu človek vníma svet a pretvára prostredie jemu vlastným spôsobom. Vidiecka krajina je scénou poľnohospodárskej civilizácie. Je prejavom kultúrnosti a ekonomickej spôsobilosti ľudí meniť a prispôbovať si prírodu podľa svojich predstáv. Tu človek, v duchu tradícií, obrába polia a stavia domy. Tento prirodzený vývoj vzťahu človeka a prírody bol narušený. Poľnohospodárstvo sa stalo zamestnaním a človeku bolo určované vidieť svoj ideál života v meste. Odcudzil sa prírode, ktorá pre neho prestala byť matkou života. Obnova vidieka má preto podstatu v sebauvedomovaní človeka ako ochrancu prírody v mene ekonomických potrieb jej využívania.

Vidiek je príťažlivým domovom človeka. Skúmame ho v jeho zvláštnostiach a svojráznostiach, v environmentálnych šírkach a sociologických hĺbkach. Formuje sa vedecký záujem o vidiek v snahe zachrániť ho v mene životného prostredia. Autori článkov podávajú nielen svedectvo, ale aj environmentálnu filozofiu obnovy vidieka. Sme na začiatku tohto poznávania.

Vidiek sa predstavuje v dvoch rovinách – širšie, ako dôležitá súčasť životného prostredia a užšie, ako domov človeka. Uskutočňovanie programu Obnova vidieka je systém ekonomickej, ekologickej, kultúrnej a architektonickej obnovy. Architektúra, ktorá vytvára obraz dedín a mestečiek, stáva sa mostom medzi teóriou a praxou – medzi človekom a jeho prostredím. Pekná dedina je i dôkazom toho, že v nej žijú citliví, spokojní a dobrí ľudia.

Aj štát, cez prijaté uznesenia vlády, očakáva nové vedecké poznatky o tom, ako pretvoriť náš vidiek na krajší a zdravší, a to v mene celej spoločnosti i v záujme celoeurópskeho úsilia o zachovanie prírodných a kultúrnych hodnôt vidieka.

Michal Šarafín

Aktuality

- P. Urban:** Výskum a ochrana cicavcov na Slovensku 115
M. Finka: Ďalší krok k európskej integrácii 116
M. J. Lisický: Ekosozológovia rokovali 163
M. Hranaiová: Externality a možnosti ich riešenia 163
K. Zlochová: Glavica – dobývací priestor na okraji sídliska Podhorské .. 164

Recenzie

- J. Drdoš:** Environmentálne hodnotenie a plánovanie 166
S. Košičiarová: Životné prostredie, ekonómia a financie 167

Contents

- M. Kyselka:** Program of the Czech Countryside Restoration – Its Tradition and the Present 117
P. Gajdoš: Rural Settlements – Their Social Problems and Development Possibilities 122
A. Kršáková: Program of the Village Renewal in Slovakia 127
M. Šarafín: Architectural Restoration of the Village 131
S. Buchta: Socio-economical Characteristics of the Slovak Republic According to the OECD Criteria .. 135
M. Čičo, E. Sabadošová: Sacral Objects in the Rural Environment 139
Z. Izakovičová, M. Moyzeová, M. Círanová: Spatial Differentiation of Population in Slovak Republic According to Denomination 143
Z. Bedrna: Trophism and Aberration of Soil in the Environment 147

Regions

- V. Hrdina:** Development Perspectives of Bratislava County 150

Tribune

- E. Dohňanská, M. Šajtlava:** Slovak Countryside and Its Contemporary Problems 154
J. Pašiak: Values of Countryside? 155

Countryside restoration

The countryside rightfully becomes a special object of scientific interest, it is the environment of man and his soil. Here man perceives and forms the environment in his own way. The countryside is a scene of agricultural civilisation. It is the manifestation of cultural and economical competence of people to change and adapt the nature according to their own conceptions. Here man, in the spirit of traditions, cultivates fields and builds houses. This natural evolution of relation between man and nature was disturbed. Agriculture became an occupation and man begun to search his ideal of lifestyle in the town. He became estranged from nature that ceased to be the mother of life. Therefore the substance of countryside restoration is in consciousness of man as protector of nature when fulfilling the economic needs of its utilisation.

The countryside again becomes an attractive home of man. Its peculiarities and specialities are investigated in environmental and sociological viewpoints. Scientific attention for the countryside is formed in efforts to save it in the name of the environment. The authors of articles give not only the evidence but also environmental philosophy of village restoration. We are at the beginning of this cognition.

The countryside presents itself in two levels - as an important part of the environment and as an attractive home of man. The realisation of countryside restoration has various professional aspects – economic, environmental, cultural and architectural. Architecture, which is very close to the man, becomes the bridge between theory and practice of countryside development based on its restoration.

The state through government resolutions also looks out for a new scientific knowledge to change our countryside to a nicer and healthier one in the name of the society and European effort in conservation of natural and cultural values of the countryside.

Michal Šarafín

Contacts

- V. Körnerová:** Program of Countryside Restoration Needs Successful Slovak Examples 157
J. Kruml: Society for Countryside Restoration in CR 160

Recent news

- P. Urban:** Research and Protection of Mammals in Slovakia 115
M. Finka: Another Step Towards the European Integration 116

- M. J. Lisický:** The Ecosozologists Have Negotiated 163
M. Hranaiová: Externalities and Possibilities of Their Solution 163
K. Zlochová: Glavica – The Mining Area at the Border of the Housing Estate Podhorské 164

Reviews

- J. Drdoš:** Environmental Assessment and Planning 166
S. Košičiarová: The Environment, Economy and Finances 167